

STOWARZYSZENIE „TILIA”

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
STOWARZYSZENIA „TILIA”
ZA 2018 ROK**

SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA „TILIA” W ROKU 2017

1. DANE STOWARZYSZENIA

1.1. nazwa organizacji:

Stowarzyszenie „Tilia”

1.2. siedziba i adres:

ul. Przysiecka 13 87 – 100 Toruń

1.3. wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym

- data rejestracji w KRS: 16. 07. 2001 r.
- data uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego: 19. 07. 2004 r.
- nr KRS 0000028517

1.4. numerem identyfikacyjnym w systemie REGON

- REGON 870341405

1.5. członkowie zarządu organizacji (imię i nazwisko według aktualnego wpisu w rejestrze sądowym i adres zamieszkania):

- imię i nazwisko: Zbigniew Szcześniak – Prezes
- adres zamieszkania: ul. Stodólna 6; 87 – 600 Lipno

1.6. cele statutowe organizacji:

- 1) krzewienie wśród społeczeństwa wiedzy i kultury ekologicznej,
- 2) działanie na rzecz podnoszenia świadomości nt. zagrożeń i ochrony środowiska,
- 3) propagowanie ekologicznego i zdrowego stylu życia,
- 4) ochrona praw i interesów osób chcących żyć w czystym środowisku,
- 5) propagowanie wiedzy na temat Unii Europejskiej i polityki ochrony środowiska w Unii Europejskiej,
- 6) propagowanie wiedzy w zakresie historii narodowej,
- 7) kultywowanie tradycji miejscowej, regionalnej i narodowej.

2. ZAKRES DZIAŁALNOŚCI

2.1 BIEŻĄCA DZIAŁALNOŚĆ S TILIA

SZKOŁA LEŚNA NA BARBARCE

Osada Leśna na Barbarce jest miejscem otwartym dla mieszkańców Torunia. Znajduje się w lesie 13 km od centrum miasta. Na terenie Osady Leśnej na Barbarce znajduje się Szkoła Leśna na Barbarce, która stanowi centrum szeroko rozumianej edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Swoją działalność rozpoczęła na początku 2004 roku na mocy umowy zawartej pomiędzy Prezydentem Miasta Torunia a Stowarzyszeniem „Tilia”

S„Tilia” na podstawie odrębnej umowy (w latach 2004 – 2010 umowy użyczenia z dnia 14 grudnia 2006 r.) od Gminy Toruń tereny o powierzchni 3,8 ha, które określane są właśnie mianem Osady Leśnej Barbarka. Zarządza 3 budynkami (leśniczówką, w której znajdują się biura oraz otwarta sala, dwa budynki bazy noclegowej (Dworek z salą konferencyjną na 110 Gościniec) oraz infrastrukturą (warsztat, stodoła, polany, wiaty, place zabaw).

Szkoła Leśna w ciągu roku organizuje zajęcia przyrodniczo-ekologiczne, historyczne i kulturalne dla różnego typu szkół oraz konkursy, kampanie, festyny, otwarte imprezy okolicznościowe i rekreacyjne. Stanowi centrum służące szeroko rozumianej edukacji przyrodniczo-ekologicznej. Szkoła pełni również ważną funkcję rekreacyjną dla mieszkańców Torunia i turystów. STilia w 2010 podpisało umowę z Prezydentem Miasta Torunia nr 3766 w dniu 16.12.2010 r. na dzierżawę terenu Osady Leśnej na Barbarce na okres 10 lat.

Cele:

- prowadzenie szeroko rozumianej edukacji ekologiczno – przyrodniczej
- oddziaływanie na postawy i zachowania proekologiczne społeczeństwa
- podejmowanie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju
- kultywowanie tradycji i poszanowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
- promowanie miasta na arenie regionalnej, krajowej i międzynarodowej
- chronienie zasobów przyrodniczych i środowiska naturalnego

Szkoła Leśna na Barbarce spełnia głównie funkcje jako miejsca edukacji ekologicznej. Ponadto teren jest ogólnodostępny przez co mieszkańcy Torunia mogą tutaj spędzać wolny czas. Funkcjonowanie Szkoły Leśnej opiera się na realizacji trzech nurtów działania:

- realizacji własnego programu,

- organizacji przedsięwzięć z innymi podmiotami,
- udostępnianiu terenu Barbarki innym podmiotom.
- organizowanie zajęć przyrodniczo – ekologicznych, historycznych i kulturalnych dla różnego typu szkół, w tym dla uczniów niepełnosprawnych,
- organizowanie imprez, konkursów, kampanii, festynów oraz otwartych imprez okolicznościowych i rekreacyjnych,
- udostępnianie obszaru i obiektów Szkoły Leśnej zgodnie z ich przeznaczeniem i regulaminem użytkowania,
- współpracowanie z innymi podmiotami w zakresie realizacji zadań promocyjnych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych.

Edukacja

Proponowany przez Szkołę program zajęć edukacyjnych oparty jest na bezpośrednim kontakcie uczniów z przyrodą. Wybrana forma kształcenia nie jest przypadkowa. Otaczająca zieleń zachęca uczestników do przyjęcia postawy badacza. Uzupełnieniem wszystkich zajęć są karty pracy dostosowane do poziomu intelektualnego oraz rozwojowego uczniów, stopnia ich świadomości ekologicznej oraz indywidualnych życzeń nauczycieli. Pod okiem wyspecjalizowanej kadry dydaktycznej Szkoły Leśnej i przy wykorzystaniu pomocy naukowych, dzieci i młodzież uczą się w terenie rozpoznawać drzewa i krzewy, poznają gatunki zwierząt i roślin chronionych, etc. Prowadzone zajęcia przyrodniczo – ekologiczne są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju. Klasy i wycieczki zorganizowane mają do wyboru ponad 30 tematów. Oferta tematyczna jest sukcesywnie poszerzana. Co roku z zajęć korzysta około 15 tysięcy uczniów. Szkoła Leśna na Barbarce organizuje także zielone szkoły(pobyty 2-3 dniowe) Na potrzeby swojej działalności wydaje wiele materiałów informacyjno-edukacyjnych. TSE Tilia wytyczyła także ścieżki edukacyjne na terenie i w pobliżu Osady Leśnej na Barbarce.

Przedsięwzięcia

Szkoła Leśna na Barbarce organizuje również szereg plenerowych imprez o charakterze edukacyjnym. Licznie uczestniczą w nich mieszkańcy Torunia i okolic- począwszy od najmłodszych do tych trochę starszych wiekiem. Zwykle są to przedsięwzięcia, których tematyka wpisuje się w zasady zrównoważonego rozwoju. Zachętą do indywidualnego zainteresowania się tematyką proekologiczną, a zarazem do rozwijania talentów plastycznych, są konkursy na komiks oraz fotograficzne. Kampanie organizowane przez Szkołę Leśną na Barbarce zachęcają także do troski o środowisko naturalne. Jedną z nich jest akcja „Posadź drzewo dla przyszłych pokoleń”, która zwraca uwagę nie tylko na rolę, jaką pełnią drzewa w środowisku i w naszym życiu, ale umożliwia aktywny udział w ich sadzeniu w Toruniu i w

okolicznych lasach. W celu szerszego oraz skuteczniejszego propagowania problematyki ochrony środowiska wśród mieszkańców zorganizowano także szereg imprez. Były to m.in.: piknik ekologiczny w Światowym Dniu Ochrony Środowiska, piknik ekologiczny pn. „Grzybobranie na polanie”. Szkoła Leśna co roku zaprasza również wszystkich miłośników zdrowego stylu życia Torunia na biegi narciarskie, rajdy rowerowe i biegi przełajowe organizowane w ramach cyklu „Żyjmy zdrowo na sportowo”. Przy organizacji imprez chętnie współpracuje z innymi podmiotami i organizacjami pozarządowymi. W ciągu roku proponuje korzystanie z warsztatów: plastycznych (lepienie z gliny, wyplatanie z wikliny, plenery malarskie), fotograficznych. Przedsięwzięcia realizowane są w ramach uzyskanych grantów oraz uzyskanego 1%.

Baza Noclegowa na Barbarce

Szkoła Leśna dysponuje dwoma budynkami o nazwie: „Gościniec” i „Dworek”. Łącznie do dyspozycji jest 70 miejsc noclegowych i sala konferencyjna na 110 osób. Z noclegów mogą korzystać grupy szkolne, turyści oraz grupy biznesowe. Oprócz noclegów Szkoła Leśna oferuje 2-3 dniowe pobyty z programem przyrodniczo-ekologicznym oraz spotkania integracyjne. W ramach programu zagwarantowany są ciekawe zajęcia o tematyce przyrodniczej, sportowe, artystyczne, a także wiele dodatkowych atrakcji, m.in. park linowy, ognisko.

Park Linowy, rowery, plac zabaw...

Na terenie Osady działa wypożyczalnia sprzętu sportowego. Za niewielką opłatą wypożyczyć można zestaw do gry w boule, różnego rodzaju piłki, kometkę oraz rowery. Zimą w przypadku obfitego śniegu można skorzystać z przejażdżek saniami. Przy Leśniczówce stworzono dla młodszych dzieci plac zabaw. Barbarkowy Park Linowy to propozycja dla osób pragnących spędzić aktywnie wolny czas. Młodsze dzieci mają do dyspozycji małą pętlę, na którą składa się 8 stanowisk – łącznie 96 metrów. Młodzież powyżej 17 roku życia oraz osoby dorosłe mogą spróbować swych sił na dużej pętli o długości 200 metrów (18 stanowisk). Przeszkody są zawieszane na wysokości od 2 do 10 metrów nad ziemią między 26 drzewami. Na odważnych czekają między innymi mosty, zjazdy, ścianka wspinaczkowa, a także strzemiona i pajęcza sieć i możliwość przeżycia niecodziennych wrażeń pod okiem przeszkolonych instruktorów. Na terenie Osady znajduje się także mały park rekreacyjny z mini – golfem i innymi grami. Znajduje się także mini stajnia z możliwością przejażdżek na konikach.

Szkoła Leśna na Barbarce

Stowarzyszenie Tilia

Ul. Przysiecka 13

87-100 Toruń

+48 56 657 60 85

Leśniczówka w Rezerwacie Las Piwnicki

Od 30 czerwca 2013 r. prowadzony jest program edukacji – ekologicznej w oparciu o budynek w Rezerwacie Las Piwnicki. Obiekt w 2014 został wyposażony dzięki wsparciu WFOŚiGW w Toruniu. Usytuowany tam domek myśliwski – leśniczówka jest to obiekt ponad stuletni. W 1962 roku powstała tam Stacja Ekologiczna Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Decyzją władz uczelni, w 2006 roku stacja zakończyła działalność. Obecnie leśniczówka jest dzierżawiona od Nadleśnictwo Toruń (umowa z dnia 03.03.2010 r.) na okres 15 lat przez Stowarzyszenie Tilia. W 2012 r. został tam rozpoczęty generalny remont budynku ze środków RPO Woj. Kuj –Pom oraz WFOŚiGW w Toruniu. Miejsce to służy edukacji ekologicznej i jest uzupełnieniem przedsięwzięć organizowanych w Szkole Leśnej na Barbarce.

Ponadto, realizowane były działania w Schronisku dla Zwierząt w Toruniu oraz w Wiatraku w Bierzłowie.

2.3 ODBIORCY

Uczestnicy zajęć przyrodniczo-ekologicznych

Odbiorcy:

- przedszkola
- szkoły podstawowe
- gimnazja
- szkoły średnie

Oferowane zajęcia:

- jednodniowe (od 2- 5 godz.)
- dwudniowe (4 zajęć 2 –godz.)
- trzydniowe (6 zajęć 2 – godz.)

Uczestnicy przedsięwzięć:

- Dzieci i młodzież
- Nauczyciele (np. szkolenia dla nauczycieli)
- Organizacje pozarządowe
- Osoby starsze „seniorzy”
- Osoby indywidualne (turyści, mieszkańcy regionu)

- Administracja samorządowa

Portale internetowe

- 1) www.szkola-lesna.torun.pl
- 2) www.tilia.org.pl
- 3) www.naszanatura2000.pl
- 4) www.elektroodpady.edu.pl
- 5) www.naszaenergia.kujawsko-pomorskie.pl
- 6) www.odpadyopakowaniowe.pl
- 7) www.ekointegracja.org.pl
- 8) <http://natura2000edukacja.pl/>
- 9) www.ekomultikonkurs.pl
- 10) www.szkoly.ekomultikonkurs.pl
- 11) www.osadabarbarka.pl
- 12) www.jestemeko.edu.pl

Portale społecznościowe

<https://www.facebook.com/szkola.lesna.na.barbarce>
<https://www.facebook.com/StowarzyszenieTilia>
<https://www.facebook.com/OrlyNatury2000?ref=hl>
<https://www.facebook.com/naszaenergia?ref=hl>
<https://www.facebook.com/odpady>
<https://www.facebook.com/kujawsko.pomorskie.jestem.eko/>
<https://www.facebook.com/czas.na.porzadek/>

Kanał You Tube

<https://www.youtube.com/user/StowarzyszenieTilia>

2.6 Przedsięwzięcia finansowane m.in. z środków uzyskanych z 1% podatku i źródeł zewnętrznych.

1. Ekoferie na Barbarce

Stowarzyszenie „Tilia” oraz Szkoła Leśna na Barbarce w ferie zimowe zaprosiła na zajęcia zaprosiła dzieci i młodzież wraz z opiekunami na otwarte warsztaty edukacyjne pn. „Jak barbarkowego zwierzęta spędzają zimę? Zwierzaki z pomponów”. Warsztaty

zorganizowane zostały 23 lutego 2018 r. Zajęcia składały się będą z dwóch części - edukacyjnej i plastycznej. W czasie pierwszej części zajęć uczestnicy brali udział w podchodach. Ich zadaniem będzie odnalezienie ukrytych w lesie wskazówek i rozwiązanie zadań dotyczących zwierząt leśnych i ich sposobów na przetrwanie zimy. Druga część zajęć to warsztaty plastyczne, w czasie których uczestnicy wykonywali zwierzaki z wełnianych pomponów. Wykonane prace uczestnicy zabrali ze sobą do domu. Na zakończenie warsztatów dla ich uczestników zorganizowane zostało ognisko.

2. Barbarki sprzątnie na wiosny powitanie

Tradycyjnie z okazji pierwszego dnia wiosny Szkoła Leśna na Barbarce we współpracy z Nadleśnictwem Toruń akcją pn. „Barbarki sprzątnie na wiosny powitanie”. 20 marca 2018 r. w dniu astronomicznej mimo na Barbarce było mroźna ale i słonecznie i przyjemnie. W akcji wzięły udział dzieci z czterech klas Szkoły Podstawowej nr 9 w Toruniu i reprezentantki Nadleśnictwa Toruń Panie Barbarę Wilmanowicz i Janinę Kaczor, dzięki którym uporządkowaliśmy las z pozostawionych przez nieodpowiedzialnych turystów, odwiedzający naszą Barbarkę w okresie zimy. Poza tym była Marzanna, zajęcia przyrodnicze pn. „Wiosna w lesie” i pieczenie kiełbasek przy ognisku, a także zabawy na placu zabaw.

3. Rodzinne powitanie wiosny na Barbarce oraz konkurs na najpiękniejszą Marzanę

W niedzielę 25 marca 2018 r. w godzinach od 14.00 do 16.00 w Osadzie Leśnej Barbarka przy Leśniczówce pracownicy Szkoły Leśnej na Barbarce czekali na wszystkich chcących wziąć udział w zabawie i konkursie związanym z rozpoczynającą się wiosną. Do konkursu zgłosiło się dziesięć rodzin, którym przekazane zostały ekologiczne materiały do wykonania Marzanny (tj. drewniany stelaż, sznurek słomę, rafię krepę) Zadanie konkursowe polegało na wspólnym wykonaniu rodzinnej Marzanny. Na koniec wydarzenia wspólnie wybrano najpiękniejsze trzy Marzanny i ich autorzy obdarowani zostali biletami do Barbarkowego Parku Linowego. Wszystkie kukiełki były tak piękne, że trochę z żalem spalone zostały w ognisku, ale tradycji stało się zadość. Zima została symbolicznie pożegnana

Dzieci zaproszone zostały również do wykonywania wiosennych bocianich i owadzi papierowych opasek na głowę. Tego dnia na Barbarce było wesoło i kolorowo.

W czasie całego wydarzenia paliło się na polanie dolnej ognisko, w których odwiedzający tego dnia Barbarkę mogli upiec kiełbaski.

4. Wielkanoc na Barbarce

W Lany Poniedziałek 2 kwietnia 2018 r. Szkoła Leśna na Barbarce zaprosiła dzieci i dorosłych, którzy mieli ochotę na świąteczny spacer i odpoczynek na świeżym powietrzu na Barbarce, do udziału w świątecznych zabawach i warsztatach malowania jajek. Dla najmłodszych przygotowano na ten dzień specjalne pochody "W poszukiwaniu Wielkanocnego Zajączka", w których dzieci szukały z mapą pozostawione w naszej Osadzie wskazówki i odnajdowały ukrytą przez Zajączka małą słodką niespodziankę. Poza tym dorośli i dzieci brali udział w warsztatach malowania jajek.

5. Rodzinne pochody „W poszukiwaniu wiosny”

8 kwietnia 2018 r. by uatrakcyjnić dzieciom pobyt na Barbarce i rodzinne spacerunki po leśnych drózkach Szkoła Leśna na Barbarce zaprosiła dzieci z opiekunami do udziału specjalnie przygotowanych na ten czas rodzinnych podchodach pn. „W poszukiwaniu wiosny”.

Na trasie podchodów rozłożone zostały wskazówki jak odnaleźć ukryte zadania i zagadki dotyczące wiosny i zmian zachodzących wiosną w przyrodzie. Zadaniem uczestników było przejście trasą podchodów i rozwiązanie zadań w karcie pracy. Podchody rozłożone zostały wzdłuż ścieżek leśnych, długość trasy ok 1,5 km. Po wykonaniu zadania uczestnicy wrócili na start i zgłaszają się do pracownika Szkoły Leśnej na Barbarce po małą nagrodę/niespodziankę.

6. Akcja pn. „Posadź drzewo dla przyszłych pokoleń na Dzień Ziemi”

14 kwietnia 2018 r. Stowarzyszenie „Tilia” i Szkoła Leśna na Barbarce we współpracy z Nadleśnictwem Toruń zaprosiła mieszkańców Torunia i okolic do udziału w corocznej akcji „Posadź drzewo dla przyszłych pokoleń” i sadzenia drzewek w swojej okolicy. Do wydania mieliśmy ok. 1500 bezpłatnych sadzonek drzewek leśnych. tj. jarzab, lipa, dąb, modrzew, klon, sosna. akcja przekazywania sadzonek połączona jest z akcją wspierania Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Toruniu, z którym Stowarzyszenie „Tilia” współpracuje od lat.

Stowarzyszenie „Tilia” i Szkoła Leśna na Barbarce wraz z Nadleśnictwem Toruń zapraszają mieszkańców Torunia i okolic do udziału w corocznej akcji pn. „Posadź drzewo dla przyszłych pokoleń” i sadzenia drzewek w swoim otoczeniu. Jedna osoba otrzymać mogła 5 sadzonek drzewek. Sadzonki wydawane były bezpłatnie, ale by je otrzymać należało przekazać pracownikom Szkoły Leśnej na Barbarce 1 kg makulatury lub 1 kg ryżu albo opakowanie suchej karmy dla zwierząt. Ponadto, w ramach tegorocznej akcji „Posadź drzewo dla przyszłych pokoleń edycja 2018” przygotowana została oferta specjalną dla osób, które chciały posadzić drzewko upamiętniające ważne wydarzenie w ich życiu, a nie są posiadaczami terenu pod nasadzenie. Chętne osoby sadiły małe lipy na terenie Barbarki i wydarzenie to upamiętniały symbolicznymi tabliczkami. Chętnych do udziału w akcji było jak zwykle bardzo dużo.

7. Warsztaty rzeźby na kole garncarskim pn. „Nie święci garnki lepią”

W niedzielę 15 kwietnia 2018 Szkoła Leśna zorganizowała w godzinach 12.00-16.00 otwarte warsztaty z rzeźby w glinie do udziału w których zaproszono wszystkich chętnych dzieci i dorosłych. Warsztaty cieszyły się dużym zainteresowaniem osób które tego dnia odwiedziły Barbarkę i powtórzone zostały również w niedzielę 13 maja 2018 r.

8. XVIII Toruński Festiwal Nauki i Sztuki

Tak jak w poprzednich latach Szkoła Leśna na Barbarce zaprosiła dzieci w wieku szkoły podstawowej do udziału w zajęciach organizowanych w ramach 18 Toruńskiego Festiwalu Nauki i Sztuki pn. „Św. Barbara i Barbarka”.

Celem zajęć było zapoznanie uczniów z historią i przyrodą Osady Leśnej Barbarka. Pierwsza część zajęć zorganizowana została w formie podchodów. Zadaniem uczestników było odnalezienie poukrywanych na terenie Osady i w okolicznym lesie zadań oraz rozwiązanie karty pracy. Za poprawnie wykonane zadanie uczestnicy otrzymali małą, słodką niespodziankę. Druga część zajęć będzie miała charakter warsztatów plastycznych. Uczestnicy wykonali z gliny figurkę św. Barbary oraz namalują mały obrazek przedstawiający Barbarkę. Wykonane prace uczestnicy zabiorą ze sobą do domu.

W sobotę 21 kwietnia 2018 r. w zajęcia wzięli udział uczestnicy indywidualni dzieci z rodzicami a w poniedziałek 23 kwietnia oraz we wtorek 24 kwietnia grupy zorganizowane.

9. Weekendowa Akademia Przyrodników na Barbarce

W ramach realizacji projektu pn. „Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży”, finansowanego ze środków Gminy Miasta Toruń Stowarzyszenie „Tilia” oraz Szkoła Leśna na Barbarce zaprosiła dzieci i młodzież wraz z rodzicami do udziału w wydarzeniach edukacyjnych organizowanych na terenie Osady Leśnej na Barbarce.

W ramach projektu zorganizowano 16 (każdy po 8 godz.) otwartych eventów edukacyjnych na terenie Osady Leśnej Barbarka. Na terenie Szkoły Leśnej na Barbarce zostało przygotowane stanowisko edukacyjne z zadaniami, kartami pracy,

podchodami oraz warsztatami plastycznymi dla dzieci i młodzieży. Informacje o bezpłatnych warsztatach została zamieszczona na stronach internetowych Szkoły Leśnej oraz Stowarzyszenie „Tilia”, informacje były przesłane do lokalnych

i regionalnych mediów. W ramach zadania wydrukowano plakaty promujące wydarzenia, ściankę /stand’up z dudakami do fotografowania, dyplomy Młodego Przyrodnika. W ramach działania zostały przygotowane 4 różne tematycznie warsztaty:

- Drzewa i krzewy –realizacja w dniach 02.06., 03.06, 28.07.29.07
- Płazy Polski – realizacja w dniach 28.04., 29.04., 26.05.,27.05.,
- Ptaki Polski – realizacja w dniach 05.05., 06.05., 16.05., 17.05.,
- Ekologia stawu -realizacja w dniach 07.07. 08.07. , 04.08, 05.08,

W zależności od tematu zostały opracowane odpowiednie zadania wiedzowe do wykonania dla uczestników oraz przygotowano działania plastyczne. Na warsztaty plastyczne składały się działania typu: wylepianka plastelinowa, wylepianka z nasion, malowanie na sklejce, decupage, odciski liści w glinie, na papierze, malowanie kredkami

akwarelowymi itp. Stanowisko edukacyjne zostało wyposażone w daszek z plakatem i stand”upem informującym o zadaniu i jego finansowaniu, stoły i ławki, tablice informacyjne dotyczące omawianych zagadnień, zabawki edukacyjne tj. Czyje to jajo, cykle rozwojowe, drzewo dziuplaste, walizki ekobadacza, gra planszowa terenowa, układanka warstwy lasu,

memo, puzzle dostosowane do tematyki prowadzonej w danym terminie. Do każdego warsztatów opracowano grę terenową na zasadzie podchodów. Uczestnicy eventów otrzymywali kartę potwierdzającą udział w warsztatach z miejscem na 4 pieczętki. Dla osób, które uczestniczyły w 4 różnych warsztatach zaplanowano drobne nagrody w postaci breloczków i magnesów ekologicznych oraz dyplom przyrodnika. W ramach Letniej Akademii Przyrodników z warsztatów na stanowiskach skorzystało 396 osób .

10. Festiwal ekologiczny na Barbarce pn. „Do PSZOK tylko krok”

W dniach od 15 do 17 maja 2018 r na terenie Osady Leśnej Barbarka zorganizowany został na zlecenie Konsorcjum: Regionalnego Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Przysieku sp. z o.o. i Agencja reklamowa GALL sc. trzydniowy Festiwal Ekologiczny pn. „Do PSZOK tylko krok” Każdego dnia Festiwalu zorganizowane zostały dwie dwu i półgodzinne tury warsztatów w godz. 9.30-12.00 oraz 12.30 -15.00.

Uczestnikami Festiwalu były dzieci i młodzież z 37 placówek oświatowych (szkół podstawowych i ponadpodstawowych) z terenu całego województwa kujawsko-pomorskiego. Łącznie w Festiwalu wzięło udział 1805 uczniów i około 150 towarzyszących im nauczycieli/opiekunów. Rekrutacja uczestników Festiwalu została tak zaplanowana, by placówki uczestniczące w wydarzeniu zlokalizowane były proporcjonalnie w czterech regionach gospodarki odpadami komunalnymi w województwie kujawsko-pomorskim i z każdego z regionów udział wzięło w nim udział po ok 450 uczniów. Do udziału w Festiwalu zaproszone również zostały osoby indywidualne.

Na Festiwal przygotowano 11 stanowisk warsztatowych i rekreacyjnych z wykorzystaniem różnorodnych pomocy i środków dydaktycznych, tak aby w sposób przystępny i atrakcyjny dla młodych osób zaprezentować wybrane zagadnienia przyrodniczo-ekologiczne.

Na stanowiskach przygotowane zostały konkursy dla uczestników wydarzenia.

Każda grupa uczestnicząca w festiwalu odwiedziła w sposób zorganizowany 6 stanowisk zgodnie z przygotowanym przez organizatora harmonogramem. Na każdym stanowisku uczestnicy pracowali ok. 20 min. Stanowiska można było odwiedzać również indywidualnie poza harmonogramem. Festiwal prowadzony był przez animatora ze sceny, który prowadził będzie konkursy grupowe na festiwalu.

11. Warsztaty przyrodnicze z okazji Dnia Dziecka i Światowego dnia Ochrony Środowiska

3 czerwca 2018 r. Stowarzyszenie „Tilia” i Szkoła Leśna na Barbarce zaprosiła dzieci na trzygodzinne warsztaty przyrodniczo-rekreacyjne z okazji Dnia Dziecka i Światowego Dnia Ochrony Środowiska. Dla uczestników wydarzenia przygotowano warsztaty edukacyjne, warsztaty plastyczne, terenowe gry edukacyjne, koło fortuny, trampolina, malowanie buziek, zabawy sportowe oraz ognisko.

12. Barbarkowy Rajd Rowerowy

17 czerwca 2018 r na terenie Osady Leśnej Barbarka oraz w okolicznym lesie zorganizowany został rodzinny Barbarkowy Rajd Rowerowy. Celem corocznej imprezy była popularyzacja turystyki rowerowej jako jednej z form zdrowego wypoczynku. Doskonale wspóldziałania i współżycia w grupie oraz życia na co dzień z przepisami ruchu drogowego. Rajd odbył się na trasie ok. 15 kilometrów po drogach leśnych. Losowo wybrani uczestnicy otrzymali drobne nagrody. Warunkiem otrzymania nagrody było przejechanie całej trasy rajdu, a także uzupełnienie pobranej karty w punktach kontrolnych i jej oddanie po ukończonym rajdzie. Dla najmłodszych przygotowano okolicznościowe dyplomy. Dla uczestników rajdu przygotowane zostało zadanie specjalne - zabawa „W poszukiwaniu kwiatu paproci”. Na trasie rajdu poukrywane zostały kwiaty. Uczestnik, który zbierał ich najwięcej otrzymał nagrodę – wejściówkę do Barbarkowego Parku Linowego. Tradycyjnie na zakończenie rajdu zorganizowane zostało dla jego uczestników ognisko.

13. X Toruńskiego Międzynarodowego Sympozjum Malarskiego MALOWNICZA BARBARKA 2018.

W dniach od 25 czerwca do 5 lipca 2018 roku na terenie Barbarki realizowana była X edycji Toruńskiego Międzynarodowego Sympozjum Malarskiego. Zadanie umożliwiło mieszkańcom Torunia czynny udział w projekcie artystyczno – kulturalnym, którego głównym celem była promocja i popularyzacja sztuki a także propagowanie europejskich wartości oraz dziedzictwa kulturowego. Inauguracja Sympozjum „Malownicza Barbarka” odbyła się 27 lipca 2018 roku w Sali Rady w Muzeum Okręgowym w Toruniu przy ulicy Rynek Staromiejski 1. W ramach inauguracji pleneru w Piwnicy Gdańskiej Muzeum

Okręgowego w Toruniu nastąpiło otwarcie wystawy malarstwa, której autorami byli uczestnicy X Sympozjum malarskiego. W plenerze uczestniczyli artyści z 6 krajów:

Holandii - Tineke Hoogendam, Cora Viries, Turcji - Sunar Diramali, Sezin Hasici, Ejmel Yalçintaş, Ömer Çam, Menkeşe Çam, Aynur Mahmutova Kaplan, Ziver Kaplan, Polski - Małgorzata Wojnowska – Sobecka, Dariusz Przewięźlikowski, Hanna Rumińska, prof. Małgorzata Dajewska, prof. Lidia Kupczyńska-Jankowiak, Zbigniew Nowak, Ewa Pankiewicz Francji - Mirosława Ledo, Uzbekistanu - prof. Shukhrat Abdumalikov, Liana Almyasheva, Litwy - Rytis Konstantinavičius.

W dniu 1 lipca na Barbarce na terenie małej polany przy stawie zorganizowano dla mieszkańców Torunia plener malarski pn. „Malownicza Barbarka”. Udział w plenerze pozwolił mieszkańcom na bezpośredni kontakt ze sztuką, dał możliwość realizacji własnej pracy pod okiem znakomitych artystów. Niedzielny plener co roku chętnie odwiedzają zainteresowane sztuką osoby dorosłe oraz rodziny z dziećmi, które „nie boją się pobrudzić”. Do dyspozycji torunian były materiały malarskie: farby, bloki, pastele itp.

W dniu 4 lipca, w przedostatnim dniu pleneru malarskiego, w sali konferencyjnej w Dworku na Barbarce zorganizowano wystawę poplenerową podczas której wręczono wszystkim uczestnikom pleneru podziękowania oraz dyplomy. W miłej atmosferze można było podziwiać prace powstałe podczas tegorocznego pleneru a także porozmawiać z ich autorami. Wystawę zakończyło pożegnalne ognisko. Organizacja pleneru wzbogaciła toruńską, letnią ofertę z zakresu edukacji kulturalnej i artystycznej przeznaczoną dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych. Zorganizowane przedsięwzięcia cieszyły się dużą popularnością i z całą pewnością przyczyniły się do promocji Torunia oraz województwa kujawsko - pomorskiego poza jego granicami. Artyści plastycy spędzili bowiem w Toruniu 10 wspaniałych dni.

14. Organizacja trzech sześciodniowych turnusów półkolonii w okresie od 3 do 29 lipca 2017 r. na terenie Szkoły Leśnej na Barbarce.

W ramach projektu pn. „Człowiek, środowisko, integracja. Ekwakacje na Barbarce Stowarzyszenie „Tilia” w Szkole Leśnej na Barbarce zorganizowało i zrealizowało trzy sześciodniowe turnusy półkolonii w okresie od 9 lipca do 28 lipca 2018 r .

Uczestnikami półkolonii były dzieci w wieku szkoły podstawowej z gminy Miasta Toruń, pochodzące z rodzin

wielodzietnych, mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. W każdym z turnusów uczestniczyło dziesięcioro dzieci. Łącznie w półkoloniach wzięło udział 30 dzieci.

Rekrutacja uczestników projektu odbywała się na podstawie złożenia przez rodziców karty zgłoszenia w biurze Szkoły Leśnej na Barbarce i pisemnego oświadczenia, że rodzina posiada na utrzymaniu co najmniej troje dzieci oraz mieszka na terenie gminy Miasta Toruń. Udział w półkoloniach był bezpłatny dla uczestników. Działania projektu były odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie na ogólnodostępne, bezpłatne formy spędzania czasu wolnego skierowane do dzieci, które posiadają dużą wartość edukacyjną, wychowawczą i przyczyniają się do rozwoju intelektualnego odbiorców. Chęć udziału w projekcie zgłosiło się bardzo dużo rodzin. O przyjęciu na półkolonie decydowała kolejność zgłoszeń. Rekrutacja uczestników zakończyła się bardzo szybko i dużo chętnych nie zostało przyjętych z powodu braku miejsc.

Dla dzieci od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00 zorganizowane zostały zajęcia edukacyjne sportowe i rekreacyjne oraz warsztaty plastyczne. (łącznie w całym projekcie 80 godzin). Zajęcia i warsztaty dostosowane były do wieku uczestników, a nabyte umiejętności uczestnicy mogą samodzielnie dalej rozwijać w domu. W ramach półkolonii dla ich uczestników zorganizowane zostały zabawy sportowe w Barbarkowym Parku Rekreacyjnym oraz Parku Linowego Barbarka działających na terenie Osady Leśnej Barbarka. W czasie półkolonii zorganizowany został ośmiokilometrowy rajd do Rezerwatu Las Piwnicki. Uczestnikom półkolonii zapewnione zostały każdego dnia od poniedziałku do piątku dwa posiłki II śniadanie oraz obiad,

Szóstego dnia każdego z turnusów tj. w sobotę zorganizowane zostały trzygodzinne spotkanie integracyjne dla rodzin uczestników półkolonii. W czasie tego spotkanie odbywał się turniej rodzinny, w których całe rodziny rywalizowały ze sobą w konkurencjach wiedzy, sportowych i plastycznych, a na koniec zorganizowane zostało wspólne ognisko z kiełbaskami.

Organizacja półkolonii zgłoszona została do Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy.

15. Akcja Sprzątanie świata na Barbarce

W 2018 r akcja „Sprzątania świata” realizowana była w Polsce po raz dwudziesty piąty. Stowarzyszenie „Tilia” 15 września 2018 r zaprosiło do udziału w akcji wszystkich chętnych dorosłych i dzieci do wzięcia udziału w sprzątaniu lasu wokół Osady Leśnej Barbarka. Uczestnicy akcji zgłaszali się do sklepiku w Leśniczówce w celu pobrania worka na odpady i rękawiczek. Następnie wyruszyli na spacer na wybranej przez nich ścieżce leśnej i zbierali porzuconej przy niej odpadów. Zebrane odpady w zawiązanych workach przynosili przynieść do Osady. A po pożytecznym spacerze odpoczywali przy ognisku.

16. Wydarzenie plenerowe pn. „Grzybobranie na polanie”

W ramach projektu pn. „Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży” na terenie Osady Leśnej na Barbarce w dniu 30 września 2018r. zorganizowane zostały warsztaty edukacyjno-rekreacyjne pn. „Grzybobranie na polanie”.

Wydarzenie skierowane było do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych zamieszkujących teren Gminy Miasta Toruń. Jej celem było podniesienie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców. Przedsięwzięcie łączy zabawę z edukacją ekologiczną i rekreacją. Motywem przewodnim przedsięwzięcia była popularyzacja kultury grzybobrania a także wiedzy na temat znajomości grzybów jadalnych i trujących. Ponadto uczestnikom przedstawiona została różnorodność biologiczna grzybów oraz znaczenie królestwa Fungi w otaczającej nas przyrodzie. W ramach pikniku zorganizowano na stanowiskach edukacyjnych grę dydaktyczną „Muchomory pogubiły kropki...” oraz zorganizowano warsztaty artystyczne, konkursy plastyczne, wiedzowe dotyczące kultury grzybobrania, rozpoznawania gatunków grzybów itp. Udział w każdym konkursie nagradzany był słodkim drobiazgiem, natomiast zwycięzcy otrzymali drobne nagrody rzeczowe. Podczas wydarzenia zorganizowano stanowisko dotyczące rozpoznawania grzybów, w tym grzybów mikroskopowych. Na stanowisku tym w formie wystawy zgromadzone były podstawowe gatunki grzybów, które można było w tym roku obserwować. Na plenerowej scenie został przygotowany występ zespołu artystycznego. Ze sceny prowadzono też konkursy dla grzybiarzy. W wydarzeniu udział wzięło około 1000 osób.

17. Barbarkowy Bieg Przelajowy

21 października 2018 r. Stowarzyszenie „Tilia” i Szkoła Leśna na Barbarce wraz Klubem Maratońskim UMK zorganizowali coroczny Barbarkowy Bieg Przelajowy, do udziału w

którym zaproszeni zostali dorośli i dzieci. Pogoda w tym roku nam dopisała. Zawodnicy w pięknej aurze polskiej złotej jesieni podzieleni na pięć grup pokonywali na barbakowych ścieżkach dystanse 600 m, 1200 m oraz 5 km oraz 10 km. Po zakończonym biegu uczestnicy wzięli udział we wspólnym ognisku i pieczeniu kielbasek. Zdobywcy pierwszych trzech miejsc w każdej kategorii wśród kobiet i mężczyzn nagrodzeni zostali drobnymi nagrodami rzeczowymi. Wszystkie osoby, które ukończyły bieg otrzymały pamiątkowe ekologiczne medale, a dzieci i młodzież, które zajęły miejsca poza podium otrzymały upominki. W biegu wzięło udział ok 60 zawodników.

18. Warsztaty bożonarodzeniowe

16 grudnia 2018 r. na Barbarce odbyły się coroczne warsztaty bożonarodzeniowe pn. "Prezenty zrobione lepsze niż kupione". Warsztaty dofinansowane były ze środków Miasta Toruń w ramach projektu pn. „Człowiek, środowisko, integracja. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży”. Do udziału warsztatach zaproszone zostały dzieci z opiekunami. W ramach warsztatów zorganizowane zostały warsztaty przyrodnicze pn. „Pomóżmy zwierzętom przetrwać zimę” z wykonywaniem przysmaku dla ptaków, w czasie których uczestnicy wykonywali przysmki dla ptaków. A w drugiej części warsztatów dzieci i młodzież pod opieką dorosłych wykonywali świąteczne: Przestrzenną papierową gwiazdę o średnicy ok 50 cm, Mikołaja na podstawie z drewna brzożowego oraz Skrzata ze skarpety. Wykonane ozdoby uczestnicy zabrali ze sobą do domów.

Akcje wyjazdowe mobilnego stanowiska edukacyjnego organizowane przez Stowarzyszenie „Tilia” w 2018 r. w ramach następujących projektów/przedsięwzięć:

1. Wyjazdy edukacyjne do placówek oświatowych w ramach projektu pn. „Edukacja ekologiczna w schronisku dla Bezdomnych Zwierząt 2018 - finansowanie Gmina Miasto Toruń

W ramach projektu zorganizowano przeprowadzone zostały zajęcia dydaktyczne w 12 szkołach i przedszkolach z Gminy Toruń. W odwiedzanych placówkach oświatowych ustawione zostały stoiska edukacyjne na okres czterech godzin wyposażone w zwijany banner informacyjny

oraz plakaty informacyjne. Służył on uzyskiwaniu informacji na temat problemów, które sprawiają czasem żyjące w mieście zwierzęta (m.in. psie kupy, agresja zwierząt, zapobieganie ucieczkom). Punkt zaopatrzony był również w kolorowanki, karty pracy, tematyczne gry i układanki oraz foldery. Pokazowa psia buda z łańcuchem uświadamiała uczniom na jak wygląda życie łańcuchowego psa. Punkt służył zwróceniu uwagi uczniów na problem bezdomności zwierząt. Przy stoisku znajdował się pies ze Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Toruniu, z którym uczniowie mogli nawiązać kontakt - przytulić go lub pogłaskać.

W odwiedzonych placówkach oświatowych przeprowadzona została zbiórka darów dla bezdomnych zwierząt, które przy okazji wizyty zostały przetransportowane do schroniska. Transport pracownika i wolontariusza, psa oraz potrzebnych materiałów odbywał się będzie wynajętym (wraz z kierowcą i paliwem) busem/samochodem. Pracownik Stowarzyszenia Tilia przeprowadzał również zajęcia dydaktyczne w 4 grupach w danej placówce. Łącznie przeprowadzonych zostało 48 warsztatów (wzięło w nich udział 991 osób). W zajęciach również uczestniczył pies ze schroniska. W trakcie zajęć prowadzący przeprowadzał prezentację multimedialną oraz pogadankę na temat schroniska, odpowiedzialności za posiadane zwierzęta, adopcji i sterylizacji. Uczniowie wykonują również związane z tematem zadania aktywizujące np. trening sprzątanania psich odchodów, rozpoznawanie po dotyku przedmiotów symbolizujących psie potrzeby.

Podczas zajęć miała miejsce również projekcja filmu edukacyjnego pt. „Dobry piesek” nakręconego w ramach wcześniej realizowanych projektów.

2. Organizacja stanowiska edukacyjno- informacyjnego podczas eventów na terenie gminy miasta Torunia w ramach projektu pn. „Chrońmy powietrze- przeciwdziałajmy niskiej emisji”, finansowanego ze Gminy Miasta Toruń

W ramach projektu zrealizowano 8 wyjazdów edukacyjnych do placówek oświatowych na terenie Gminy Miasta Torunia. W ramach zadania będą realizowane w każdej placówce 2 działania:

- 4 godz. warsztaty edukacyjne „Chrońmy powietrze – przeciwdziałajmy niskiej emisji,
- 5 godz. działania ogólnodostępnego punktu edukacyjnego.

Z działania skorzystało 2 000 uczniów.

Rekrutacja odbywała poprzez przesłanie informacji do placówek oświatowych oraz przesłanie informacji do współpracujących nauczycieli (500 adresów e-mail). Informacje o warsztatach wyjazdowych zostały zamieszczone na stronie Szkoły Leśnej na Barbarce. Wyjazd do placówek odbywały się na podstawie kolejności zgłoszeń.

Lista placówek korzystających ze stanowiska edukacyjnego:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Toruniu
2. Szkoła Podstawowa nr 35 w Toruniu
3. Szkoła Podstawowa nr 2 w Toruniu
4. Szkoła Podstawowa nr 11 w Toruniu
5. Szkoła Podstawowa nr 17 w Toruniu
6. Szkoła Podstawowa nr 24 w Toruniu
7. Szkoła Podstawowa nr 6 w Toruniu
8. Szkoła Podstawowa nr 7 w Toruniu

W trakcie warsztatów "Chrońmy powietrze – przeciwdziałajmy niskiej emisji" prowadzący przeprowadził pogadankę na temat zanieczyszczeń atmosfery i sposobów przeciwdziałania. Warsztaty miały formę atrakcyjną, angażującą uczestników w omawiane zagadnienia. Prowadzący przybliżył zagadnienia związane z niską emisją: przyczyny, objawy i skutki, omówieni główne źródła niskiej emisji, wykazał zależność pomiędzy niską emisją a chorobami układu oddechowego, wyjaśnił co to jest smog oraz przyczyny powstawania smogu w miastach. W trakcie warsztatów omówiony został stan zanieczyszczenia powietrza w województwie kujawsko-pomorskim, sposoby przeciwdziałania niskiej emisji, m.in. wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, wyeliminowanie przestarzałych pieców węglowych, energooszczędne budownictwo w tym termomodernizacje budynków)

Dla uczestników warsztatów zostały przygotowane zadania aktywizujące, karty pracy, kolorowanki oraz prezentacja multimedialna.

Uczestnicy zajęć /warsztatów 2018

L.p.	Finansowanie/Organizacja/udzielający pomocy	Tytuł projektu/zakres	Ilość zajęć/warsztatów i ilość uczestników						Jednodniowe (4 godz.) ilość zajęć/grup	Jednodniowe (4 godz.) ilość uczestników
			Jednodniowe 1 godzinne (ilość zajęć/grup)	Jednodniowe 1 godzinne (ilość uczestników)	Jednodniowe (2 godz.) ilość zajęć/grup	Jednodniowe (2 godz.) ilość uczestników	Jednodniowe (3 godz.) ilość zajęć/grup	Jednodniowe (3 godz.) ilość uczestników		
1.	WFOŚiG W w Toruniu (Termin realizacja styczeń 2017- kwiecień 2018)	Akademia Przyrodników Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży			12	301	18	299		
2.	WFOŚiG W w Toruniu (Termin realizacja styczeń grudzień 2018)	Akademia Przyrodników Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży			250	5000				
2.	Gmina Miasta Toruń	Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży			252	4979				
3.	Gmina Miasta Toruń	Chrońmy powietrze przeciwdziałajmy niskiej emisji. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży	40	680			51	1003		

4.	Gmina Miasta Toruń	Człowiek, środowisko, integracja. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży					30	554		
5.	Gmina Miasta Toruń	Akademia Edukacyjno-Artystyczna Seniora							6	102
6.	Gmina Miasta Toruń	Człowiek, Środowisko, integracja. Ekowakacje na Barbarce			30	300				
7.	Gmina Miasta Toruń	Edukacja ekologiczna w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w 2018 r	48	991	38	721				
8.		Halo, halo ŚWIAT Cię woła. Warsztaty edukacji globalnej							4	87
9.	UMK, UM Toruń	Toruński Festiwal Nauki i Sztuki					5	102		
10.	Zajęcia odpłatne		15	330	77	1694				
	Suma		63	1321	659	12995	104	1952	6	102

Suma wszystkich uczestników warsztatów 16370.

Konkursy 2018

L.p.	Projekt	Ilość uczestników
------	---------	-------------------

1.	Projekt pn. „Chrońmy powietrze przeciwdziałajmy niskiej emisji. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży, finansowany ze środków Gminy Miasta Toruń		670
	a)	kategoria przedszkola	562
	b)	kategoria klasy I-III SP	108
	c)	kategoria klasy IV-VII	
	e)	Kategoria szkoły ponadpodstawowe	

Projekty realizowane w 2018 r.

L.p.	Nazwa projektu	Strona internetowa/partner	Finansowanie	Czas trwania	Zasięg/ beneficjenci
1.	Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży- WFOŚiGW	http://akademiaprzyrodników	WFOŚ i GW w Toruniu,	Styczeń 2017- kwiecień 2018	dzieci i młodzież, mieszkańcy woj. kuj-pom, turyści
2.	Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży- WFOŚiGW	http://akademiaprzyrodników	WFOŚ i GW w Toruniu,	styczeń-grudzień 2018	dzieci i młodzież, mieszkańcy woj. kuj-pom, turyści
2.	Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży - UMT		Gmina Miasta Toruń Toruniu,	styczeń-grudzień 2018	dzieci i młodzież,
4.	Człowiek, środowisko, integracja. Ekwakacje na Barbarce		Gmina Miasta Toruń	maj-wrzesień 2018	dzieci i młodzież oraz członkowie rodzin wielodzietnych (minimum troje dzieci) z terenu Gminy Miasta Toruń
5.	Człowiek, środowisko, integracja. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży		Gmina Miasta Toruń	styczeń-grudzień 2018 r.	grupy zorganizowane z placówek oświatowych, ośrodków, stowarzyszeń i fundacji, półkolonii organizowanych na terenie Gminy Miasta Toruń i okolic a także osoby indywidualne.

6.	Plener malarski		Gmina Miasta Toruń	maj-sierpień 2018 r.	mieszkańcy regionu otwarty plener na terenie Osady Leśnej na Barbarce, wystawa plenerowa) -
7.	Akademia artystyczno-ekologiczna seniorów		Gmina Miasta Toruń		
8.	Edukacja ekologiczna w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt		Gmina Miasta Toruń	styczeń- grudzień 2018	dzieci, młodzież i nauczyciele z placówek oświatowych z Torunia, dorośli mieszkańcy Torunia,
9	Halo, halo ŚWIAT Cię wola. Warsztaty edukacji globalnej		Ministerstwo Spraw Zagranicznych	13 do 30.11.2018 roku.	Młodzież z toruńskich szkół
1.	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej , projekt realizowany w partnerstwie - Partner Centrum Współpracy Młodzieży	Partner Europejskie	Unia Europejska w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego	01.06.2016-31.05.2019	OBSZAR DZIAŁANIA: powiat: aleksandrowski, chełmiński, lipnowski, toruński i M. Torunia

Projekty realizowane przez Stowarzyszenie „Tilia” w 2018 roku – działania

1. Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży (finansowanie WFOŚiGW w Toruniu)

Strona internetowa projektu: <http://akademiaprzyrodnikow.pl>

Czas trwania: styczeń 2017 - kwiecień 2018

Cel:

- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego,
- wspieranie działań mających na celu zwiększenie zaangażowania społecznego oraz poziomu odpowiedzialności indywidualnej w obszarze ochrony środowiska,
- przybliżenie dzieciom i młodzieży oraz społecznościom lokalnym działań sprzyjających ochronie środowiska, poprawie warunków życia mieszkańców,
- popularyzacja przyrody województwa kujawsko - pomorskiego i jej różnorodności biologicznej,
- poznanie sposobów przeciwdziałania zmniejszaniu różnorodności biologicznej,
- kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców województw kujawsko-pomorskiego,
- promocja obszarów chronionych pod względem ochrony zasobów genowych gatunków,

- promocja atrakcji przyrodniczych i kulturowych województwa kujawsko - pomorskiego,,
- promowanie i wprowadzanie w życie zrównoważonego rozwoju,

Beneficjenci: dzieci i młodzież ze szkół z terenu województwa kujawsko-pomorskiego.

Działania projektu:

- opracowanie programu edukacyjnego dla uczestników warsztatów Szkoły Leśnej na Barbarce,
- organizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży z woj. kujawsko-pomorskiego na terenie Osady Leśnej Barbarka i w Rezerwacie Las Piwnicki,
- organizacja konkursu fotograficznego,
- organizacja Festiwalu Ekologicznego na terenie Szkoły Leśnej na Barbarce,
- organizacja warsztatów wyjazdowych pn. "ABC Ornitologii" na terenie placówek oświatowych woj. kujawsko-pomorskiego.

Finansowanie: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu.

2. Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży (finansowanie WFOŚiGW w Toruniu)

Strona internetowa projektu: <http://akademiaprzyrodnikow.pl>

Termin realizacji projektu: kwiecień-listopad 2018

Cele projektu:

- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego,
- wspieranie działań mających na celu zwiększenie zaangażowania społecznego oraz poziomu odpowiedzialności indywidualnej w obszarze ochrony środowiska,
- przybliżenie dzieciom i młodzieży oraz społecznościom lokalnym działań sprzyjających ochronie środowiska, poprawie warunków życia mieszkańców,
- popularyzacja przyrody województwa kujawsko - pomorskiego i jej różnorodności biologicznej,
- poznanie sposobów przeciwdziałania zmniejszaniu różnorodności biologicznej,
- kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców województw kujawsko-pomorskiego,
- promocja obszarów chronionych pod względem ochrony zasobów genowych gatunków,
- promocja atrakcji przyrodniczych i kulturowych województwa kujawsko - pomorskiego,,
- promowanie i wprowadzanie w życie zrównoważonego rozwoju,

Beneficjenci: dzieci i młodzież ze szkół z terenu województwa kujawsko-pomorskiego,

Działania projektu:

- organizacja warsztatów dla 5 000 dzieci i młodzieży,

Finansowanie: Projekt sfinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu

3. Akademia Przyrodników. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży (finansowanie Gmina Miasto Toruń)

Termin realizacji projektu: styczeń – grudzień 2018

Cele projektu:

- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego,
- wspieranie działań mających na celu zwiększenie zaangażowania społecznego oraz poziomu odpowiedzialności indywidualnej w obszarze ochrony środowiska,
- przybliżenie dzieciom i młodzieży oraz społecznościom lokalnym działań sprzyjających ochronie środowiska, poprawie warunków życia mieszkańców,
- popularyzacja przyrody województwa kujawsko - pomorskiego i jej różnorodności biologicznej,
- poznanie sposobów przeciwdziałania zmniejszaniu różnorodności biologicznej,
- kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców województw kujawsko-pomorskiego,
- promocja obszarów chronionych pod względem ochrony zasobów genowych gatunków,
- promocja atrakcji przyrodniczych i kulturowych województwa kujawsko - pomorskiego
- promowanie i wprowadzanie w życie zrównoważonego rozwoju,

Beneficjenci: dzieci i młodzież ze szkół z terenu Gminy Miasta Toruń,

Działania projektu:

- organizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży ,
- organizacja imprezy plenerowej pn. "Grzybobranie na polanie"
- organizacja i prowadzenie stanowiska edukacyjnego z warsztatami na terenie Szkoły Leśnej na Barbarce.

Finansowanie: Projekt sfinansowano ze środków Gminy Miasta Toruń

4. Chrońmy powietrze - przeciwdziałajmy niskiej emisji. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży

Termin realizacji projektu: styczeń – grudzień 2018

Cele projektu:

- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego,
- wspieranie działań mających na celu zwiększenie zaangażowania społecznego oraz poziomu odpowiedzialności indywidualnej w obszarze ochrony środowiska,
- przybliżenie dzieciom i młodzieży oraz społecznościom lokalnym działań sprzyjających ochronie środowiska, poprawie warunków życia mieszkańców,
- popularyzacja przyrody województwa kujawsko - pomorskiego i jej różnorodności biologicznej,
- poznanie sposobów przeciwdziałania zmniejszaniu różnorodności biologicznej,
- kształtowanie postaw proekologicznych mieszkańców województw kujawsko-pomorskiego,
- promocja obszarów chronionych pod względem ochrony zasobów genowych gatunków,
- promocja atrakcji przyrodniczych i kulturowych województwa kujawsko - pomorskiego
- promowanie i wprowadzanie w życie zrównoważonego rozwoju,

Beneficjenci: dzieci i młodzież ze szkół z terenu Gminy Miasta Toruń,

Działania projektu:

- organizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży ,
- organizacja imprezy plenerowej pn. "Grzybobranie na polanie"
- organizacja i prowadzenie stanowiska edukacyjnego z warsztatami na terenie Szkoły Leśnej na Barbarce.

Finansowanie: Projekt sfinansowano ze środków Gminy Miasta Toruń

5. Człowiek, środowisko, integracja. Ekowakacje na Barbarce

Termin realizacji projektu: 2 maja - 30 wrzesień 2018

Cele projektu:

- organizacja czasu wolnego dzieci przy jednoczesnym rozwoju działalności edukacyjnej i wychowawczej, poprzez udział dzieci w półkoloniach,
- podniesienie wiedzy i świadomości ekologicznej uczestników projektu poprzez organizację warsztatów edukacyjnych w terenie połączonych z warsztatami artystycznymi, w czasie których wykorzystywane będą materiały ekologiczne,
- rozwijanie wśród dzieci i młodzieży zamiłowań przyrodniczych oraz wrażliwości na potrzeby środowiska naturalnego, poprzez prowadzenie warsztatów w atrakcyjnym przyrodniczo terenie jakim jest Osada Leśna Barbarka oraz otaczający ją las,
- krzewienie wśród beneficjentów projektu szacunku do otaczającej nas przyrody i postaw zgodnych z zasadami ekologii, poprzez wskazanie właściwego zachowania w

terenie, co wyrobi wśród uczestników projektu prawidłowe postawy wobec zasobów przyrody ożywionej i nieożywionej.

- promocja terenowej edukacji przyrodniczej na obszarze Szkoły Leśnej na Barbarce, która od lat stanowi centrum edukacji ekologicznej w województwie kujawsko-pomorskim,
- otwarcie dzieci i młodzieży na nowe formy organizacji czasu wolnego, poprzez wskazanie sposobów jak można atrakcyjnie, aktywnie i twórczo wykorzystać czas pozaszkolny,
- zaangażowania dzieci i młodzieży w sprawy ochrony środowiska naturalnego,
- nawiązanie nowych znajomości i przyjaźni wśród dzieci i młodzieży, poprzez uczestnictwo w pólkoniach, grach i zabawach zespołowych,
- propagowanie idei umiejętności zorganizowania i wykorzystania czasu wolnego,
- popularyzowanie i zachęcenie do spędzania rodzin do wspólnego spędzania wolnego poprzez organizację spotkań integracyjnych na Barbarce i turniejów rodzinnych,
- nawiązanie nowych znajomości między rodzinami i wymiana ich doświadczeń zwianych w wychowywaniem dzieci w rodzinach wielodzietnych.

Beneficjenci:

- 30 dzieci w wieku szkoły podstawowej mieszkające na terenie Gminy Miasta Toruń i pochodzące z rodzin wielodzietnych mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci

Działania:

- organizacja trzech 6 dniowych turnusów pólkolonii dla dzieci zakończonych turniejem rodzinnym.
- I turnus 9-14 lipca 2018 r.
- II turnus 16-21 lipca 2018 r.
- III turnus 23-28 lipca 2018 r.

Finansowanie: Projekt sfinansowano ze środków Miasta Toruń.

6. Człowiek, środowisko, integracja. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży

Termin realizacji projektu: styczeń - grudzień 2018

Cele projektu:

- organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży przy jednoczesnym rozwoju działalności edukacyjnej i wychowawczej,
- podniesienie wiedzy i świadomości ekologicznej uczestników projektu poprzez organizację warsztatów edukacyjnych w terenie połączonych z elementami warsztatów artystycznych.

Działania:

- organizacja specjalistycznych warsztatów edukacyjnych połączonych z elementami artystycznymi dla dzieci i młodzieży z Gminy miasta Toruń w okresie ferii zimowych, letnich wakacji oraz w okresie przedświątecznym

30 - 3 godzinnych warsztatów (3 x 45 min.; 90 godz. lekcyjnych), 30 grup (1 grupa min. 15 osób, łącznie min. 450 uczestników).

Beneficjenci:

- grupy zorganizowane z placówek oświatowych, ośrodków, stowarzyszeń i fundacji, półkolonii organizowanych na terenie Gminy Miasta Toruń, a także osoby indywidualne.

Finansowanie:

Projekt sfinansowano ze środków Gminy Miasta Toruń.

7. X edycja projektu pn. "Plener malarski"

Termin realizacji projektu: od 2 maja do 31 sierpnia 2018 r.

Cele projektu:

- działanie na rzecz integracji europejskiej,
- rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami,
- propagowanie europejskich wartości i dziedzictwa kulturalnego,
- wzbogacenie oferty kulturalnej i artystycznej skierowanej do mieszkańców Torunia,
- wzmocnienie strefy kulturalnej Torunia,
- szeroko pojęta promocja miasta Torunia,
- upowszechnienie inicjatyw mających na celu promocję oraz popularyzację sztuki,
- zapoznanie mieszkańców Torunia z twórczością współczesnych artystów z kraju i z zagranicy,
- otworzenie mieszkańców Torunia na czynne uczestnictwo w projektach artystyczno – kulturalnych z udziałem artystów spoza Polski.

Adresaci projektu:

- artyści z Polski i z zagranicy
- mieszkańcy Torunia

Działania:

1. Organizacja międzynarodowego pleneru malarskiego w dniach od 25 czerwca do 5 lipca 2018 r. dla 20 artystów plastyków z kraju i z zagranicy.
2. Organizacja imprezy plenerowej pn. ” Malownicza Barbarka” w dniu 1 lipca 2018 r.
3. Organizacja wystawy prac artystów plastyków – uczestników pleneru w dniu 4 lipca 2018 r. w sali konferencyjnej w budynku Dworku.
4. Wydanie jubileuszowego katalogu w którym zawarte zostaną podstawowe wiadomości o uczestnikach tegorocznej edycji pleneru oraz o ich dorobku artystycznym, jak również krótkie podsumowanie dotychczasowych edycji.

Finansowanie:

Dofinansowano ze środków Gminy Miasta Toruń

Dofinansowano ze środków Województwa Kujawsko - Pomorskiego

8. Edukacja ekologiczna w Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w 2018

Termin realizacji projektu: 1 kwiecień - 31 grudzień 2018 r.

Cele projektu:

Ogólnym celem zadania jest zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie opieki nad zwierzętami, uwrażliwienie na ich los oraz poprawa poziomu aktywności jednostek i grup społecznych we właściwej opiece nad zwierzętami i niesieniu pomocy bezdomnym zwierzętom.

Cele szczegółowe, które zadanie pomoże zrealizować u uczniów:

- zwiększenie poczucia odpowiedzialności za los zwierząt,
- wzbudzenie chęci niesienia pomocy bezdomnym zwierzętom,
- zdobycie podstawowych informacji pozwalających na prawidłową opiekę nad zwierzęciem,
- zapoznanie z rzeczywistymi potrzebami zwierząt domowych,
- poznanie zasad właściwego zachowania się w stosunku do zwierząt,
- zapoznanie z prawami zwierząt

Zadanie przyczyni się również do promocji Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Toruniu, a tym samym wpłynie na liczbę adoptowanych z niego zwierząt.

Działania:

- Realizacja zajęć edukacyjnych w 12 placówkach oświatowych
- Realizacja zajęć w schronisku dla zwierząt (36 grup)

Finansowanie: Gmina Miasta Toruń

9. Akademia Edukacyjno- Artystyczna Seniorów

Termin realizacji projektu: od 9.04.2018 r. do 28.12.2018 r.

Cele projektu:

- aktywizacja seniorów a także wspieranie aktywności społecznej osób starszych - seniorów, poprzez organizację spotkań w ramach tzw. Akademii Edukacyjno-Artystycznej Seniora,
- popularyzacja ekologicznego i zdrowego stylu życia,
- poznanie nowych technik plastycznych,
- zapewnienie umiarkowanej (dostosowanej do wieku seniorów) aktywności fizycznej,
- podniesienie jakości życia osób starszych poprzez zwiększenie dostępności do oferty pomocowej i możliwych form aktywności,
- zwiększenie udziału osób starszych w życiu społecznym,
- ograniczenie procesu marginalizacji ludzi starszych,
- zmniejszenie rozmiarów zjawiska wykluczenia społecznego seniorów,
- pozytywny wpływ na solidarność wewnątrzpokoleniową uczestników,
- nawiązanie nowych znajomości i przyjaźni wewnątrz i międzypokoleniowych,
- zapobieganie postępującej immobilności fizycznej i społecznej osób starszych.

Beneficjenci projektu:

- osoby starsze tj. osoby w wieku emerytalnym czyli powyżej 65 roku życia; zarówno kobiety jak i mężczyźni, w tym osoby niepełnosprawne zamieszkujące teren Gminy Miasta Toruń.

Działania:

Realizacja zadania polega na integracji i aktywizacji społecznej seniorów zamieszkujących teren Gminy Miasta Toruń poprzez zorganizowanie niekomercyjnego, bezpłatnego cyklu warsztatów edukacyjno – artystycznych na terenie Barbarki w postaci tzw. **Akademii Edukacyjno- Artystycznej Seniora**.

Projekt zakłada organizację trzech 4 godzinnych spotkań

maj - warsztaty pn. „*Nowe życie starej koszulki*”-

czerwiec - warsztaty pn. „*Nieznana rola pustego słoika*”

grudzień – warsztaty pn. „*Cerrecowe święta*”

Finansowanie:

Projekt dofinansowano ze środków Gminy Miasta Toruń

10. Halo, halo ŚWIAT Cię woła. Warsztaty edukacji globalnej

Termin realizacji projektu: 13-30.11.2018 r.

Cele projektu:

Warsztaty były częścią kształcenia obywatelskiego, które miało za zadanie uświadomić uczestnikom istnienie zjawisk i współzależności globalnych łączących ludzi i miejsca w krajach rozwiniętych i rozwijających się, mających wpływ m.in. na klimat, żywność, wodę, gospodarowanie odpadami itp. Uczestnicy poznali sylwetkę i działania Allena Ottaro - wolontariusza, a obecnie założyciela i dyrektora Catholic Youth Network for Environmental Sustainability in Africa.

Działania:

- w dniach od 19 do 22 listopada zorganizowano 4 czterogodzinne warsztaty dla uczniów klas VI, VII, VIII oraz III klasy gimnazjalnej z 4 toruńskich szkół:
 - Szkoły Podstawowej nr 2 im. Adama Mickiewicza,
 - Szkoły Podstawowej Towarzystwa Salezjańskiego im. Św. Dominika Savio,

- Szkoły Podstawowej nr 35 im. Polskich Olimpijczyków
- Szkoły Podstawowej nr 13 im. św. Jana Pawła II,
- w dniu 23 listopada zorganizowano 1 czterogodzinne warsztaty podsumowujące dla najbardziej aktywnych przedstawicieli klas biorących udział w projekcie - łącznie 24 os. wraz z 4 nauczycielami,

Beneficjenci:

- grupy zorganizowane z placówek oświatowych z ternu Gminy Miasta Toruń.

Finansowanie:

Projekt sfinansowano ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Działania/Usługi organizowane przez Stowarzyszenie „Tilia” we współpracy

11. Projekt „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Toruniu” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego jest realizowany w partnerstwie przez Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży i Stowarzyszenie „Tilia”, w ramach Poddziałania 9.4.1 Rozwój podmiotów sektora ekonomii społecznej.

Wartość projektu: 9 331 229,34 zł.

Wkład funduszy: 7 931 544,94 zł.

Cel główny projektu

Wzmocnienie rozwoju sektora ekonomii społecznej istniejących podmiotów ekonomii społecznej (PES) oraz pobudzenie powstawania nowych PES poprzez tworzenie nowych miejsc pracy w drodze animacji i inkubacji na obszarze drugiego subregionu Województwa Kujawsko – Pomorskiego tj. **powiatów: aleksandrowskiego, chełmińskiego, lipnowskiego, toruńskiego i M. Torunia** w okresie od 01.06.2016 r. do 31.05.2019 r.

Cele szczegółowe projektu

⇒ objęcie 40 PES wsparciem w celu poprawy jakości ich funkcjonowania, stworzenie dodatkowych miejsc pracy oraz ekonomizacji podmiotu,

⇒ objęcie wsparciem 100 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w celu zaktywizowania ich na rynku pracy,

⇒ utworzenie 112 miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej,

Wsparciem objęte zostaną następujące grupy docelowe:

⇒ osoby fizyczne chcące założyć działalność w sektorze ekonomii społecznej

⇒ podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt. 2 i 3 ustawy o spółdzielniach socjalnych

⇒ podmioty ekonomii społecznej,

⇒ pracownicy i wolontariusze podmiotów ekonomii społecznej

⇒ jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne

Opis projektu

Projekt opiera się na działaniach animacyjnych i edukacyjnych dla osób prawnych i fizycznych najbardziej oddalonych od rynku pracy z obszaru subregionu 2. Ważną rolę pełnić będzie inkubacja przedsiębiorstw społecznych realizowana w celu utworzenia przedsiębiorstwa społecznego przez osoby prawne oraz grupy inicjatywne. Rozwój przedsiębiorczości społecznej opiera się o wsparcie finansowe w postaci dotacji i wsparcia pomostowego oraz merytorycznego m.in. poprzez świadczenie doradztwa ogólnego, specjalistycznego, szkoleń/kursów, mentoringu/coachingu, wizyt studyjnych. W ramach projektu założone są działania mające na celu podniesienie konkurencyjności PES/PS poprzez tworzenie kooperatyw.

Zrealizowano także wizytę studyjną zagraniczną – Wiedeń – Brno w dniach 22-25.05.2018

Wizyta studyjna zagraniczna została przygotowana dla 15 przedstawicieli samorządu z gmin zlokalizowanych na terenie funkcjonowania OWES w Toruniu. Uczestnikami spotkania były osoby decyzyjne wójtowie oraz osoby bezpośrednio zaangażowane w prace dot. gospodarki odpadami na terenie gmin Bobrowniki, Chrostkowo, Chełmno, Czernikowo, Lipno, Raciążek, Unisław, Tuchowo.

Cel wizyty: zapoznanie uczestników z ideą CERREC i możliwością wykorzystania i implementacji rozwiązań funkcjonujących w innych krajach UE. Finansowanie ze środków WFOŚiGW w Toruniu

12. Współorganizacja pikniku połączonego z prelekcjami na Barbarce dla abstynentów Klubu Flisak w dniach 24-26 sierpnia 2018 r.

Działania/Usługi organizowane przez Stowarzyszenie „Tilia” na zlecenie

1. Organizacja stanowiska wyjazdowego „Segreguj, odzyskuj, utylizuj” na zlecenie Gminy Miejskiej Rumii

W ramach zlecenie Stowarzyszenie „Tilia” zorganizowało i obsługiwało pięciogodzinne stanowisko edukacyjne: "Segreguj, odzyskuj, utylizuj” w czasie festynu organizowanego przez Gminę Miejską Rumia w dniu 9.06.2018 r. na terenie Miasta Rumii.

2. Organizacja warsztatów wyjazdowych do Zespołu Szkolno –Przedszkolnego w Rojewie – Rojewo

W ramach zlecenia Stowarzyszenie „Tilia” zorganizowało i obsługiwało 29 października 2019 r. trzygodzinne warsztaty ekologiczne dotyczące ochrony powietrza dla uczniów klas I-III Zespołu szkolno-Przedszkolnego w Rojewie. Warsztaty zorganizowane zostały w trzech grupach. Łącznie wzięło w nich udział 80 osób. Warsztaty odbyły się na terenie Szkoły Podstawowej w Rojewie

3 Organizacja stanowiska wyjazdowego do Kowalewa Pomorskiego na Festyn pn „Eko Kowalewo 3 godziny, 15 września

W dniu 15 września 2018 r Stowarzyszenie „Tilia” na zlecenie zorganizowało i obsługiwało przyrodniczo-ekologiczne stanowiska edukacyjne na festynie pn „EKO Kowalewo”.

3. Kampania edukacyjno – promocyjna pn „Do PSZOK tylko krok- Festiwal Ekologiczny na Barbarce pn „Do PSZOK tylko krok”

Inne:

- Członkostwo przedstawicieli Stowarzyszenia Tilia w Komitecie Monitorującym RPO WK-P na lata 2014-2020

Prezes Zbigniew Szcześniak

12.06.2019